

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันเกิดปัญหาเกี่ยวกับกรณีความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในประเทศไทยมีมากขึ้น ด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรที่ลดน้อยลง แต่การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่ทวีการเติบโตมากยิ่งขึ้น การแข่งขันทรัพยากรในทุกด้านที่ปรากฏพบเห็นไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ ที่ดิน ป่าไม้ ฯลฯ ทรัพยากรเหล่านี้มักถูกมองในแง่ของคุณค่าในฐานะ เป็นทรัพยากรที่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ รัฐพยายามเข้าไปจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่รวมศูนย์ของรัฐ เน้นในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาในด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว การพัฒนาดังกล่าวมักนำไปสู่สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมทั้งในเรื่องของมลภาวะและการหมดไปของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ถึงแม้ว่ารัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแต่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จ เกิดการปะทะและความขัดแย้ง จากการจัดการหรือก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่มาเพื่อพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการทำโครงการขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนในส่วนที่เกี่ยวกับพลังงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ ดังนั้นจากกลไกทางสังคมประชาชนจึงพยายามเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

การรวมกลุ่มของประชาชนในการเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหา มีลักษณะการรวมตัวเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2534) อธิบายว่าสามารถเกิดขึ้นได้ในกลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและทางอ้อม การเคลื่อนไหวทางสังคมจึงเป็นการนำเอาปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นจุดยืนของกลุ่ม เพื่อรวมตัวกันสร้างบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐ จากการรวมศูนย์อำนาจมาสู่การกระจายอำนาจสู่ระดับชุมชน โดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม เพราะมนุษย์อยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมและเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม มนุษย์เปรียบได้กับชาวบ้าน ประชาชน ส่วนชุมชนเปรียบได้กับสิ่งแวดล้อม ทั้งสองอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยกันแต่เมื่อโครงการใหญ่ๆจากภาครัฐเข้ามาเปรียบเหมือนกับสิ่งใหม่ที่เข้ามาอาจทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงที่ดีและไม่ดีหรือส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งการรวมกลุ่มและเคลื่อนไหวเพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาลักษณะหนึ่งทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนที่ตื่นตัวได้เริ่มตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นทั้งภัยที่เกิดจากมลภาวะและการเสื่อมโทรมของทรัพยากรตลอดจนสภาพแวดล้อม นอกจากนั้นประชาชนที่คิดว่าจะได้รับผลกระทบโดยตรง เริ่มมีการตื่นตัวคัดค้านการก่อสร้างโครงการใหญ่ๆของ

รัฐ ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาของรัฐที่มีการนำเอาทรัพยากรถ่านหินมาผลิตกระแสไฟฟ้าที่อำเภอแม่เมาะ ที่ก่อให้เกิดปัญหาหมอกควันทางอากาศเป็นพิษที่มีปริมาณซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ชุมชนในบริเวณนั้น การจัดการของรัฐที่มักอ้างถึงผลประโยชน์ที่คนหมู่มากจะได้รับ หรือผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยไม่ได้ให้ความสำคัญในความสัมพันธ์ของคนกับสิ่งแวดล้อม การดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่น แต่เมื่อการจัดการของรัฐได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเดิมของคนในท้องถิ่นนั้น ประเด็นความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อรัฐดำเนินการสร้างโครงการขนาดใหญ่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เกี่ยวกับพลังงาน

โครงการจัดหาพลังงานสำรองสำหรับใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ที่มีความต้องการเพิ่มขึ้นในการพัฒนาประเทศและให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.) เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่ตระหนักถึงความจำเป็นในการหาแหล่งพลังงานทดแทนและเป็นพลังงานที่มีราคาถูก ก็คือ พลังงานจากถ่านหินลิกไนต์ ที่มีอยู่มากในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปางและได้ตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินขึ้นที่แม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำเป็นต้องใช้ถ่านหินในเขตอำเภอแม่เมาะในการใช้ผลิตกระแสไฟฟ้า และนับวันถ่านหินที่แม่เมาะลดลงมาก ดังนั้น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีโครงการสำรวจหาแหล่งพลังงานแห่งใหม่ขึ้น

โครงการพัฒนาเหมืองเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอีกโครงการหนึ่งของ กฟผ.ได้ส่งคณะสำรวจแหล่งพลังงานใหม่ในเขตพื้นที่อำเภอเวียงแหง ที่เริ่มดำเนินการสำรวจแหล่งถ่านหินครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2526 และสำรวจชั้นรายละเอียดอีกครั้งในปี พ.ศ.2530 โดยร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี ภายใต้มาตรา 6 ทวิแห่ง พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ให้ กฟผ. ศึกษาถึงความเป็นไปได้ถึงการใช้ประโยชน์ และพัฒนาการผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอเวียงแหง เพื่อนำแร่ถ่านหินไปยังโรงไฟฟ้าแม่เมาะเพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า แต่ช่วงพ.ศ.2530-2531 มีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์และความต้องการของตลาดพบว่ายังไม่มีความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งถ่านหินเวียงแหง จนกระทั่งต้นปี พ.ศ.2541 ได้ทำการเจาะสำรวจบริเวณบ้านปางป้อ บ้านจอง และบ้านมหาธาตุ จากการสำรวจพบว่าบริเวณลึกลงจากพื้นที่ดินลงไปประมาณ 70 เมตรลงไปมีแหล่งถ่านหินชนิด แอนทราไซต์ (Anthracite) ซึ่งเป็นถ่านหินชั้นดีและมีความบริสุทธิ์ถึงร้อยละ 80 เป็นชนิดเดียวกับที่ทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยสั่งนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อนำมาผสมกับถ่านหินลิกไนต์ในประเทศเพื่อลดการเกิดสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบหายใจของมนุษย์และมีราคาแพงเมื่อเทียบกับถ่านหินชนิดธรรมดาในประเทศ จากการเจาะและใช้วิธีวิเคราะห์ทางโครงสร้าง

ธรณีวิทยาแล้วพบว่า ในเขตอำเภอเวียงแหงมีปริมาณมากถึง 80-90 ล้านตัน กฟผ. จึงได้ทบทวนแผนการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาเหมืองถ่านหินเวียงแหง จึงนำเรื่องขออนุมัติทำการขุดเจาะในช่วงรัฐบาล พณฯชวน หลีกภัย แต่ถูกระงับไว้ ต่อมาจึงได้ยื่นเรื่องเสนอขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (รัฐบาลทักษิณ 1) เพื่อให้ กฟผ. เข้าไปพัฒนาเพื่อนำมาใช้ผลิตไฟฟ้า โดยมีเงื่อนไขกำหนดให้ กฟผ. ศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งถ่านหินเวียงแหง เสนอกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาก่อนแล้วจึงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อตัดสินใจต่อไป

ถึงแม้ว่าโครงการพัฒนาเหมืองเวียงแหงยังไม่ได้ดำเนินการและกำลังอยู่ในช่วงการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและทางสังคม และกำหนดแผนการศึกษาที่เหมาะสม ท่ามกลางความเป็นห่วงของหลายฝ่ายที่ว่า ถ้าพึ่งประเทศไทยยังมีกำลังผลิตไฟฟ้าที่มีอยู่อย่างเพียงพอถึงร้อยละ 40 - 50 ต่อปี และแหล่งพลังงานสำรองที่มีอยู่ควรรักษาและควรพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า เพราะอำเภอเวียงแหงอยู่ติดชายแดนไทย - พม่า การพัฒนาเหมืองอาจต้องทำลายสิ่งแวดล้อมต่างๆที่อุดมสมบูรณ์ เช่น การขนส่งก็จำเป็นต้องสร้างถนนในพื้นที่ป่า เกิดสิ่งปนเปื้อนในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เป็นต้น นอกจากนี้อาจจะเกิดผลกระทบตามมาหลังจากดำเนินโครงการ เช่นเดียวกับประสบการณ์ของชาวบ้านที่อำเภอแม่เมาะ ที่เกิดผลกระทบตามมามากมายขณะที่นักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ออกมาคัดค้านไม่เห็นด้วยตั้งแต่แรกเนื่องจากเห็นว่า จะกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในเขตลุ่มน้ำแดง ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลัก (มติชนรายวัน วันอาทิตย์ที่ 16 กันยายน พ.ศ.2544)

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเวียงแหงเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเหมืองเวียงแหง พบว่ามีประชาชนในพื้นที่ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับโครงการพัฒนาเหมืองเวียงแหง มีการเคลื่อนไหว เช่น การต่อต้าน คัดค้าน การประท้วง การแถลงข่าวที่จะคัดค้านโครงการพัฒนาเหมืองเวียงแหง ที่อาจจะเกิดผลกระทบตามมาหลังจากการดำเนินโครงการ เช่น ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาการทำลายป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร ปัญหาการระเบิดหิน ทำลายทรัพยากรดิน หรือปัญหาทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งจากประสบการณ์จากชาวบ้านที่อำเภอแม่เมาะที่ได้รับผลกระทบหลายประการจากการทำเหมืองโดยตรง ส่งผลให้ชาวบ้านในพื้นที่อำเภอเวียงแหง และกลุ่มเครือข่ายต่างๆจากภายนอกที่เข้ามาในการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมต่อโครงการนี้

ผู้ศึกษาจึงสนใจประเด็นเรื่อง พัฒนาการของการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเหมืองเวียงแหง และวิธีดำเนินงานในขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม ในเชิงแนวคิด วิธีการ หรือมีเป้าหมายใดของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาดังกล่าว เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนานี้ที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการของการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานในขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

พัฒนาการของการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง ปรากฏการณ์การรวมตัวหรือกลุ่มต่างๆ อันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆกัน โดยมีการดำเนินงานเพื่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม เป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องในการคัดค้านโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง รวมถึงกระบวนการพัฒนาแนวทาง และการดำเนินกิจกรรมเพื่อการคัดค้านโครงการ

วิธีดำเนินงาน หมายถึง วิธีการดำเนินกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง โดยเฉพาะกลุ่มที่คัดค้านต่อโครงการ ว่ามีวัตถุประสงค์ กิจกรรมและวิธีการของกลุ่มตามประสบการณ์ของบุคคลหลายๆฝ่ายที่มาพบปะ แก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของกลุ่มต่อไป

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำร่วมกันของสมาชิกหรือกลุ่มที่มีการแสดงออก เพื่อกระทำการสนับสนุนหรือคัดค้านการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมของชุมชนหรือท้องถิ่นที่ครอบคลุมถึง สาเหตุของการเคลื่อนไหว กิจกรรมและวิธีการของกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาคือโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง

โครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง หมายถึง โครงการพัฒนาของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิงหนึ่งในทรัพยากรนั้นคือถ่านหินลิกไนต์ อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยดำเนินการใช้วิธีการทำเหมืองแบบเปิด ขุดเปิดหน้าดินแล้วขนไปยังที่ทิ้งดิน แล้วขุดตัดถ่านหินไปใช้ประโยชน์และขนถ่านหินไปสู่โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อนำไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้า

ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง หมายถึง กลุ่มคนที่มีส่วนได้เสียอาจแสดงออกหรือไม่ก็ได้ มีความคิดเห็น มีการกำหนดแนวทาง ข้อตกลงและเป้าหมายของกลุ่มร่วมกันตลอดจนการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง ผู้ที่เกี่ยวข้องแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรก คือ กลุ่มผู้กระทำ เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาโครงการประกอบด้วย รัฐบาล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย หน่วยงาน องค์กรหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้จะเน้นประเภทที่สอง คือ กลุ่มผู้ถูกกระทำ ประกอบด้วย ชาวบ้านในพื้นที่

ตัวแทนผู้นำกลุ่มต่างๆในพื้นที่และตัวแทนกลุ่มเครือข่ายที่มีการดำเนินการคัดค้านต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบลในเขตอำเภอเวียงแหง คือ ตำบลเมืองแหง ตำบลแสนไห และตำบลเปียงหลวง รวมทั้งพื้นที่บริเวณโดยรอบโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ในเขตพื้นที่ 3 ตำบล 8 หมู่บ้าน คือ 1) ตำบลเมืองแหง บ้านกองลม 2) ตำบลแสนไห บ้านปางป้อ บ้านม่วงป้อก บ้านมหาธาตุ และบ้านสามปู 3) ตำบลเปียงหลวง บ้านจอง บ้านม่วงเครือ บ้านห้วยไคร้ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่การทำเหมืองแบบเปิด ขุดเปิดหน้าดินแล้วขนไปยังที่ทิ้งดิน แล้วขุดตัดถ่านหินไปใช้ประโยชน์และขนถ่านหินไปสู่โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อนำไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าของโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง

1.4.2 ขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษา

การศึกษาเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยครอบคลุมเนื้อหาประเด็น ดังต่อไปนี้

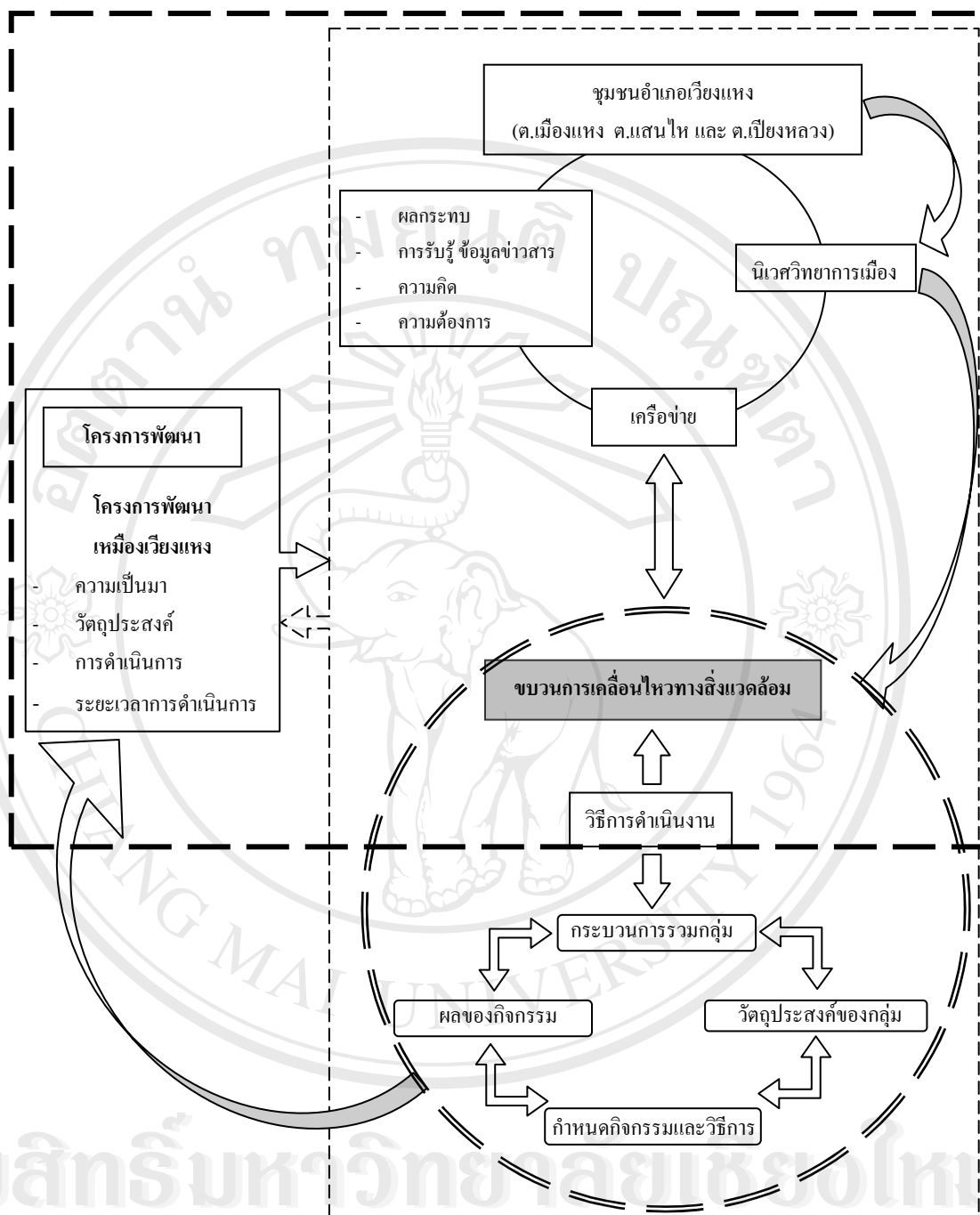
- 1) ศึกษาถึงพัฒนาการของการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง ได้แก่ ปรากฏการณ์การรวมตัวหรือกลุ่มต่างๆ ที่มาของการเคลื่อนไหว เพื่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม เป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องในการคัดค้าน
- 2) ศึกษาวิธีการดำเนินงานในขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่คัดค้านต่อโครงการ ว่ามีวัตถุประสงค์ กิจกรรมและวิธีการของกลุ่มและผลจากการดำเนินการในการเคลื่อนไหว

1.4.3 ขอบเขตด้านเวลาในการศึกษา

กำหนดเป็น 2 ระยะ คือ 1) ช่วงระยะเริ่มต้น โครงการและกำลังดำเนินการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2544-2548) 2) ช่วงที่โครงการพัฒนาเมืองเวียงแหงชะลอการดำเนินการ (พ.ศ. 2547-2548)

1.5 กรอบแนวคิด

ปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับกรณีความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในประเทศไทยมีมากขึ้นด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรที่ลดน้อยลง แต่การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่ทวีการเติบโตมากขึ้น การแย่งชิงทรัพยากรในทุกด้านที่ปรากฏพบเห็นไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ ที่ดิน ป่าไม้ ฯลฯ ทรัพยากรเหล่านี้มักถูกมองในแง่ของคุณค่า ในฐานะเป็นทรัพยากรที่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ รัฐพยายามเข้าไปจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เน้นในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพจนเกิดผลด้านบวกและด้านลบ กระบวนการพัฒนาประเทศและมักเกี่ยวเนื่องกับโครงการพัฒนาที่มีขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อทั้งทางสภาพสิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพ ทำให้การดำเนินโครงการดังกล่าวมักเกิดความขัดแย้งอยู่เสมอ โครงการพัฒนาเมืองเวียงแหงเป็นโครงการหนึ่งที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความขัดแย้งของชาวบ้านในพื้นที่ระหว่างการผลิตแห่งประเทศไทย และกลุ่มเครือข่ายต่างๆกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ทำให้เกิดปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มคนหลายกลุ่มที่มีปฏิริยาต่อโครงการพัฒนาดังกล่าว ดังนั้นจากการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดของนิเวศวิทยาการเมือง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มและการรวมกลุ่มมาศึกษา เริ่มจากพัฒนาการของการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมอย่างไร ส่วนแนวคิดเรื่องเครือข่ายศึกษาวิธีการดำเนินงานในขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง ว่ามีแนวคิด เป้าหมาย วิธีการดำเนินการพัฒนา การประสานงานเครือข่ายและกิจกรรมใดบ้างที่คัดค้านต่อโครงการฯเพื่อหาคำตอบที่ต้องการ รวมถึงการสร้างอำนาจต่อรองที่ตรงความต้องการของกลุ่มต่างๆที่เข้ามา ฉะนั้นการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง มาอธิบายสถานการณ์ความขัดแย้งหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาเมืองเวียงแหง พร้อมกับเสนอแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิด